

UUSI TESTAMENTTI JA TEOSOFIA

I.

Raamattu pyhänä kirjana.

Raamattu kuuluu niihin ihmeellisiin kirjoihin, jotka säilyvät läpi vuosituhansien, joita ihmiset pitävät pyhinä ja joiden sanat vaikuttavat enemmän ihmismieliin kuin kuningasten käskyt ja sotatorvien toivotukset. Sanomattoman paljon paha on tehty raamatun nimessä, se on totta; mutta ei sen pyhyys eikä suuruus siitä riipu. Vaan se jumaloiva kunnioitus, mikä on suotu raamatulle niinkuin muille pyhille kirjoituksille, perustuu siihen tosiseikkaan, että sen sanat ovat saattaneet lohduttaa murheellista ihmissydäntä, suoda voimaa ja varmuutta epäilyksissä horjuvalle ihmisymmärrykselle ja antaa opetusta viisauden salaperäisessä taidossa totuutta etsivälle ja vanhurskautta janoovalle ihmissielulle. Eikä sen auktoriteettius ole riippunut siitä, että näkyväisen maailman mahtimiehet ovat terottaneet tietämättömien mieliin, että se on jumalan sanaa, vaan siihen se on perustunut, että oppimattomat ja oppineet itse ovat kokeneet, mikä puhdistava ja jalostava henki sen sanoissa piilee.

Meidän päivinämmä on tosin paljon ihmisiä, jotka eivät suuresti välitä raamatusta. He ovat saaneet päähänsä, että se on jonkinmoinen satukirja, joka ei missään suhteessa kestä tieteellistä arvostelua, ja he löytävät paljon enemmän oppia ja viisautta esim. uudenaikaisista tieteellisistä teoksista. Mikä tieteellinen arvo voi olla kirjalla – he sanovat –, joka alkaa hullunkurisella kertomuksella maailman luomisesta kuusituhatta vuotta sitten, kun tiede on todistanut, että maailmankaikkeus kuusituhatta vuotta sitten oli aivan täsmälleen samannäköinen kuin tänä päivänä! Ja mikä siveellinen arvo voi olla kirjalla, joka kuten vanha testamentti kehottaa kaikenmoiseen julmuuteen, koston ja ankaruuteen oikeuden ja lain nimessä, kun taas meidän aikamme siveellinen oikeudentunto pyrkii ymmärtämään, anteeksiantamaan ja rakastamaan!

Tietysti totuuden etsijä ei saa ummistaa silmänsä siltä tosiseikalta, että raamatussa on heikkoja kohtia, joissa kuvastuu senaikuisten ihmisten jokapäiväinen ja alhainen maailman viisaus. Mutta niinkuin emme arvostele inhimillistä ystäväämme hänen heikkouksiensa mukaan, niin ei meidän pidä tuomita raamattuakaan, joka lukemattomia kertoja on osottautunut ihmislasten viisaaksi ystäväksi, sen vaillinaisuuksien mukaan.

Muuten tämä raamatun halveksiminen on ohimenevä ilmiö. Se kulkee käsi kädessä materialismin, epäuskon ja jumalankieltämisen kanssa, ja sitä myöten kuin tosi valistus voittaa noita älyllisiä sairauksia, sitä myöten kasvaa taas ajattelevissakin ihmisissä kunnioitus »pyhiä kirjoja» kohtaan, vaikkei se kunnioitus enää pukeudukaan sokean uskon muotoon.

Meidän aikamme yhä laajenevat ja syventyvät yliaistilliset tutkimukset näyttävät meille, että elämän arvotus ei ollut niin helppo ratkaista kuin materialistit luulivat, että ihminen ei ollut niin yksinkertainen olento kuin luonnontieteilijät yhteen aikaan otaksuivat, vaan että elämä ilmenee toisenlaisissakin muodoissa kuin meille tunnetuissa ja että ihminen sielullisena olentona on jäsenenä siinä maailmassa, jota kutsutaan näkymättömäksi, yliluonnolliseksi, pilventakaiseksi j. n. e. Ja meidän aikamme teosofinen liike opettaa meille, että uskonnot ja niiden pyhät kirjoitukset eivät ole mitään lastenkamarisatuja, vaan syvintä tiedettä – tosin ei tiedettä näkyväisistä, vaan näkymättömistä. Sentähden meidän silmämme täytyy aueta ennenkuin näemme näkymättömiä ja »ymmärrämme kirjoituksia» (Luk. XXIV: 45).

Raamattu ei teosofian valossa ole pyhä sentähden, että se »Jumalan sanana» ilmoittaisi iankaikkisen totuuden kaikille ihmislapsille – niin paljon mieltä rohkaisevia ja ymmärrystä valaisevia ja kaikille selviä sanoja kuin se sisältääkin; vaan sen pyhyys teosofiselta kannalta katsoen on siinä, että sen ovat kirjottaneet ihmiset, joilla on ollut tietoa totuudesta, tietoa näkymättömistä ja salatuista. Ja he ovat sen kirjottaneet sillä tavalla, että samalla kun ovat totuuden julistaneet ja tiedoistaan tehneet tiliä, ovat he totuuden salanneet ja pukeneet tietonsa vertauskuvain ja kertomusten salaperäiseen vaippaan. Täten ovat välttäneet vaaran »heittää päärlyjä sikojen eteen» (Matt. VII: 6), samalla kun ovat antaneet

sanansa kaikua niille, joilla »on korvat kuulla» (Matt. XI: 15 y. m.) ja kehottaneet kaikkia »etsimään ensin Jumalan valtakuntaa» (Matt. VI: 33). Raamattu on niinmuodoin pyhä, sentähden että se sisältää enemmän, kuin kirjaimesta päättäen voisi otaksua.

II.

Jumalan valtakunta.

Alinomaa esiintyy uudessa testamentissa nimitys Jumalan eli taivasten valtakunta.¹ Heti kun Jeesus alottaa saarnatoimensa, sanoo hän: »tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on lähestynyt» (Matt. IV: 17) – toistaen täten Johannes kastajan sanat (Matt. III: 2) – ja sittemmin hän pitkin matkaa puhuu »valtakunnasta» saarnoissaan ja vertauksissaan. Jeesuksen oppilaat ymmärsivät epäilemättä, mitä heidän mestarinsa sillä käsitteellään tarkotti, koska Jeesuskin nimenomaan sanoi, että heidän oli »annettu tuntea taivasten valtakunnan salaisuudet», mikä muille ei ollut annettu (Matt. XIII: 11), mutta kirkolla sitä vastoin ei ollut varmaa kantaa asiassa. Alkuaikoina kristillinen kirkko opetti, että Jeesus taivasten valtakunnalla tarkoitti sitä tuhatvuotista maallista valtakuntaa, joka heti seuraisi hänen toista tulemistaan; sittemmin kirkko yleisesti uskoi, että taivasten valtakunta oli sama kuin onnellinen olo kuoleman jälkeen, ja meidän päivinämme on saanut paljon kannattajia valistuneitten ja ajattelevain piirissä se käsitys, että taivasten valtakunta on ihmisten onnellinen yhteiselämä, joka toteutuu maan päällä, silloin kun aletaan noudattaa Jeesuksen opettaman veljesrakkauden elämänohjeita. Mutta ei yksikään näistä selityksistä pidä paikkaansa teosofian eli uskontojen salaisen opin valossa; ensimmäinen ja viimeinen tosin lähenevät totuutta, mutta taivasten valtakunnan sekottaminen kuolemanjälkeisiin oloihin on aikaansaanut paljon hämminkiä ja väärinkäsityksiä.

Ottakaamme yksi esimerkki. Jeesus puhuu usein lohduttavia sanoja köyhille, murheellisille ja nälkäisille ja vakuuttaa, että heidän palkkansa on suuri taivaissa (esim. Luk. VI: 20-23). Tämänkaltaisista lausunnoista kirkko sai hyvän verukkeen puolustaa maailman mahtavia ja kehottaa köyhiä ja sorretuita tyytymään kohtaloonsa, koska heitä odotti taivaallinen onni kuoleman tuolla puolen. Mutta vaikka Jeesus nimenomaan surkuttelee rikkaita ja huomauttaa, kuinka vaikea heidän on päästä taivasten valtakuntaan (esim. Luk. VI: 24-26), ei kristillinen kirkko kuitenkaan missään maassa ole pelännyt etsiä maallista rikkautta ja valtaa. Liekö tämä epäjohdonmukaisuus tapahtunut huomaamatta vaiko ehdoin tahdoin, sen jätämme ratkaisematta. Uskomattomalta vain tuntuu, että Jeesus olisi mitään semmoista tarkottanut. Sillä mitä kaikki kuolemantakaisia oloja koskevat yliaistilliset tutkimukset meidän päivinämme osottavat? Osottavatko, että tuonelassa kaikki köyhät ja nälkäiset ja murheelliset ovat onnellisia, kaikki rikkaat, kylläiset ja iloiset onnettomia? Ei suinkaan. Luonto ei näy mitään välittävän ulkonaisista: se mittaa ihmisille heidän oman sisällisen ansionsa mukaan. Ja koska kaikissa ihmisissä on sekä hyvää että pahaa, näemme yleisenä sääntönä, että kuoleman jälkeen kaikki ihmiset sekä kärsivät että iloitsevat – ensin kärsivät ja kärsimysten tulla puhdistuvat itsekkyydestään ja pahuudestaan, sitten iloitsevat ja satakertaisesti kasvattavat hyviä ominaisuuksiaan. Semmoinen on elämä kuoleman jälkeen; rikkaudesta ja köyhyydestä siinä ei ole kysymystäkään.

Jotta nyt ymmärtäisimme, mitä Jeesus on »taivasten valtakunnalla» tarkoittanut, täytyy meidän johdattaa mieleemme, mitä semmoinen mies kuin Jeesus, joka omien sanojensa mukaan »oli tullut maailmaan sitä varten, että todistaisi totuuden puolesta» (Joh. XVIII: 37) – mitä semmoinen mies teosofian valossa katsottuna on tullut ihmisille ilmottamaan. Kaikki suuret uskonnot ovat teosofian mukaan syntyneet samalla tavalla: niitä eivät kansat itse ole keksineet, kuten materialismi otaksuu, eikä niitä liioin »itse Jumala» ole yliluonnollisella tavalla maailmalle ilmottanut. Uskonnot tosin itse

¹) Matteuksen evankeliumissa esiintyy nimi „Jumalan valtakunta“ ainoastaan parissa kohden; muut evankeliumit puhuvat sitä vastoin aina „Jumalan valtakunnasta“. Matteuksen evankeliumissa käytetty nimi „taivasten valtakunta“ tarkottanee kuitenkin samaa lukuisista paralleelipaikoista päättäen.

puhuvat jumalallisesta alkuperästään, mutta tämä ei ole ymmärrettävä mahdottomalla tavalla. Teosofia selittää, että uskonnot ovat synnyltään jumalallisia siinä merkityksessä, että ne kaikki ovat jumalallisen viisauden lapsia, jumalallisesta viisaudesta lähteneitä, ja että semmoiset ihmiset, jotka ovat kehittyneet jumalallisesti viisaiksi, ovat ilmottaneet ne maailmalle. Tietämättömyys sanoo, että Jumala on tullut ihmiseksi julistaakseen totuuden, tieto sitä vastoin, että ihminen on tullut Jumalaksi, joka totuuden tietää.

Meidän aurinkokunnassamme on useampia kiertotähtiä, joissa kaikissa elävät olennot asustavat ja kehittyvät. Venus on maapallon kaltainen siinä suhteessa, että senkin pinnalla on kehittynyt ihmiskunta. Tämä Venuksen ihmiskunta on kuitenkin miljoonia vuosia kehityksessä meidän edellämme, useimmat sen ihmiset ovat »adepteja» eli »mestareita», niinkuin me sanomme, eli »täydellisiä» niinkuin Jeesus, Buddha y. m. Koska koko luomakunnassa vallitsee uhrautumisen ja auttavaisuuden laki, antavat myöskin kiertotähtien asukkaat apua toisilleen, kun ne siihen kykenevät. Niinpä Venuksen asukkaista eräät saivat käskyn jouduttamaan maapallon ihmiskunnan henkistä kehitystä. Aikojen aamulla – miljoonia vuosia sitten, kun meidän vasta syntynyt ihmiskuntamme vietti ensimmäisiä onnellisia lapsuutensa päiviä – siirtyi tänne Venuksesta muutamien pyhien, jumalallisten ihmisten veljeskunta, syntyen maan päälle meidän ihmiskuntamme keskuuteen. He toivat mukanaan ensimmäisen »viisaususkonnon» ja ensimmäisen sivistyksen; he järjestivät ihmisten elinehtoja ja yhteiselämän oloja; heistä puhutaan kaikkien kansojen muinaistaruissa »jumalien», »jumalallisten kuninkaitten ja lainsäättäjäin», suurten »sankarien» nimellä. Mitä ihmiskuntamme olisi aikaansaanut, mihin se olisi joutunut ilman heidän apuansa? Materialismi puhuu kehityksestä, joka olisi tapahtunut vähitellen, ilman apua ulkoapäin, asianhaarojen omasta pakosta, mutta kuinka sitten on selitettävissä, että aina on ollut kansoja korkealla kulttuuriasteella, että aina on ollut yksityisiä jättiläisneroja tietojen ja taitojen kaikilla aloilla, että kaikkialla on esiintynyt ihmeellisen korkealle kehittyneitä ihmisiä, ajattelijoita, tietäjiä ja uskonnonperustajia?

Nuo Venuksen tähdestä maan päälle saapuneet olennot perustivat sen »Salaisen Veljeskunnan» eli »Valkoisen Looshin», joka siitä saakka väsymättä on toiminut ja työskennellyt ihmiskunnan pelastukseksi tietämättömyydestä ja itsekkyydestä. Tämän Veljeskunnan toimesta on uskonnot perustettu. Ajan vaatiessa on silloin tällöin joku heidän keskuudestaan lähtenyt ulos maailmaan muistuttamaan ihmisiä viisaususkonnon akuperäisistä opetuksista, kun pahan valta on kasvanut maailmassa niin suureksi, että se on uhannut hävittää kaiken henkisen sivistyksen. Lukemattomat ovat ne ihmiskuntamme yksilöt, jotka noudattaen uskontojen opetuksia ovat henkisesti kehittyneet ja päässeet Veljeskunnan jäseniksi, pelastuen siten pahasta ja pimeydestä, jossa me muut vielä vaellamme.

Ajatelkaamme nyt, mikä semmoisen Salaiseen Veljeskuntaan kuuluvan totuuden tietäjän tehtävänä on, kun hän astuu ulos maailmaan »totuuden puolesta todistamaan». Hänen tehtävänsä on toiselta puolen muistuttaa ihmisille yleensä, että heidän elämänsä ei ole ilman tarkotusta, vaan että sillä on korkea, pyhä ja jumalallinen päämäärä, ja toiselta puolen koota ympärilleen niin monta oppilasta kuin mahdollista, joille hän saattaa erityisesti opettaa, miten heidän on meneteltävä kehittyäkseen henkisesti ja päästäkseen Veljeskunnan jäseniksi. Ja kun pidämme nämä kohdat mielessämme, olemme saaneet yhden avaimen »pyhien kirjoitusten» ymmärtämiseen.

Kristityt evankeliumit puhuvat meille ihmisestä Jeesus, joka Valkoisen Looshin lähettämänä tuli maailmaan totuuden puolesta todistamaan. Hänen tehtävänä oli siis 1) julistaa kaikille ihmisille, että heidän elämäntarkotuksensa oli henkistä, jumalallista laatua, että heidän siis piti luopua synnistä ja pahuudesta ja tietämättömyydestä, ja 2) koota ympärilleen oppilaita, joita hän saattaisi vihkiä Veljeskunnan jäseniksi.

Täyttikö Jeesus nämä vaatimukset ja millä tavalla? Evankeliumein mukaan hän ne täytti. Hän opetti kaikille ihmisille, että heillä oli yhteinen taivaallinen Isä – siis yhteinen henkinen, jumalallinen alkuperä. Hänen opetuksensa mukaan ihminen ei ollut maan tomusta luotu kuolevainen olento, vaan iankaikkisesta Isästä lähtenyt ikuinen henki. Ihmisen piti sentähden pyrkiä tämän Isän yhteyteen, joka

asui hänen omassa hengessään, pyrkiä häntä palvelemaan hengessä ja totuudessa, ei ulkonaisilla tempuilla, eikä ulkonaisella jumalanpalveluksella.

Ja millä tavalla Jeesus suoriutui toisesta tehtävästään? Evankeliumit kertovat, että hän kokosi ympärilleen oppilaita, jotka häntä seurasivat ja joille hän saattoi ilmottaa »taivasten valtakunnan salaisuudet». Kansalle hän puhui vertauksissa, mutta oppilailleen hän selitti, mitä vertaukset sisällisesti merkitsivät. Jos hän siis käytti yleisissä saarnoissaan ja esitelmissään nimityksiä ja puheenparsia, joita kansa käsitti kirjaimen mukaan, saivat taas oppilaat yksinkertaisesti kuulla, mikä noiden nimitysten salainen eli teknillinen (ammatillinen) merkitys oli.

Tämmöinen teknillinen nimitys oli nyt »taivasten valtakunta» eli »Jumalan valtakunta». Ehkä kansanjoukot, kuullessaan Jeesuksen siitä saarnaavan, käsittivät sillä samaa mitä nytkin sillä käsitetään: ehkä toiset luulivat hänen puhuvan juutalaisten Messiaan maailmanvallasta, toiset taas kuolemanjälkeisestä elämästä tai yhteiskuntamuodosta, jossa veljeys vallitsi. Päättäen siitä, mitä evankeliumit kertovat Jeesuksen tuomiosta ja kuolemasta, näkyy etenkin messias-usko päässeen vallalle kansassa. Jeesuksen oppilaat yksin saivat tietää, mitä »taivasten valtakunta» teknillisessä merkityksessä oli. Mutta meidän ei ole vaikea arvata tätä salaista merkitystä.

»Taivasten eli Jumalan valtakunta» merkitsee Jeesuksen suussa samaa kuin »Valkoinen Looshi» eli »Salainen Veljeskunta». Tämä on yksi »avaimista». Kun tällä avaamme evankeliumeja, silloin esiintyy meille kaikki uudessa, ihanassa valossa. »Taivasten valtakunta on lähestynyt – tehkää parannus». Näin kehottaa Jeesus opetustoimensa alkaessa. Eikä se selvin sanoin merkitse, että »nyt on ilmestynyt teidän keskeenne ihminen, joka voi johdattaa teitä Valkoisen Veljeskunnan keskuuteen; tehkää siis parannus, muuttakaa mielenne (metanoeite), että kelpaatte hänen oppilaikseen»? Ja kun fariseukset tulivat ja kysyivät häneltä, »milloin Jumalan valtakunta oli tuleva» – joka kysymys osotti, että he eivät ymmärtäneet nimityksen salaista merkitystä –, vastasi Jeesus tavalla, jolla hän samalla vältti tungettelevat tiedustelut ja ilmaisi totuuden niille, joilla oli »korvat kuulla». Hän sanoi nimittäin: »ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla, eikä voida sanoa: katso, täällä se on, tahi tuolla, sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä». (Luk. XVII: 20-21). Näillä sanoilla hän selvästi osotti, että Jumalan valtakunta ei ollut mikään Messias-valta eikä kuolemanjälkeinen autuus eikä veljellinen yhteiskuntaelämä, vaan näkymätön Salainen Veljeskunta, jonka yhteyteen ihminen ainoastaan sisällisesti pääsi kehittyen itsetietoiseksi näkymättömässä eläjäksi.

Kuta enemmän syvennymme evankeliumeihin, sitä selvemmin tajuamme, että Jeesus todella on puhunut täydellisten ihmisten Valkoisesta Veljeskunnasta. Tahdomme nyt lähteä hieman tarkastamaan niitä ehtoja, joita täyttämällä Jeesus lupasi, että ihminen pääsisi taivasten valtakuntaan, toisin sanoen vihittäisiin Veljeskunnan jäseneksi. Tahdomme toisin sanoen Jeesuksen suusta kuulla, mitkä ovat ihmisen onnen ja autuuden ehdot, sillä ikuisesti onnellinen on tosiaan yksin se ihminen, joka saa ottaa osaa Salaisen Veljeskunnan vapautustyöhön. Ei hänen onnensa ala vasta kuoleman jälkeen. Nyt jo hän on autuas, sillä hän on saanut nähdä sen salaisuuden, jota »ei silmä ole nähnyt eikä korva kuullut eikä ihmisen sydämeen ole astunut», mutta jonka »Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat».

(Jatk.)

Pekka Ervast.